

APARATUL PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA

Bd. Ștefan cel Mare nr. 154, MD-2073, Chișinău

29 martie 2016

Nr. 06/6-05-15

Stimate Domnule Gheorghe DUCA,

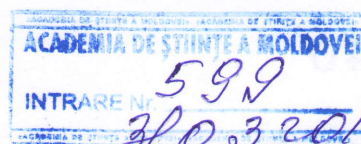
La solicitarea Dumneavoastră nr. 486-06/1 din 25 martie 2016,
Vă expediem copia materialelor aferente propunerilor de decorare
înaintate prin demersul nr. 2620-09/1 din 27 decembrie 2013.

Cu stimă,

Alexandru OHOȚNICOV,
Șef al Direcției generale drept

Anexe: 5 file.

Domnului Gheorghe DUCA,
Președinte al Academiei de Științe a Moldovei

ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
Bd. Stefan cel Mare și Sfânt, 1
MD-2001, Chișinău, Moldova
Tel: (3732) 271-478
Fax: (3732) 276-014

ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
1 Stefan cel Mare și Sfânt Ave.
MD-2001, Chișinău, Moldova
Tel: (3732) 271-478
Fax: (3732) 276-014

27.12.2013 Nr *2600* -09/1

Domnului Nicolae TIMOFTI,
Președinte al Republicii Moldova

Excelență,

Prin prezenta Vă aducem la cunoștință că în cadrul ședinței Asambleei Academiei de Științe a Moldovei, care și-a ținut lucrările la 19 decembrie curent, academicianul Valeriu Pasat a abordat problema limbii române. Potrivit Domniei Sale, pentru unii servește motiv de a provoca tensiuni și destabilizări în societate, iar pentru alții - este o parte din viață, este o luptă, o credință și o jertfă. Din categoria acestora din urmă fac parte și mulți angajați ai AȘM - savanți filologi, istorici, juriști, dar și din alte domenii, care au luptat pentru afirmarea adevărului istoric despre limba română, pentru punerea în circulație ale altor valori fundamentale ale poporului nostru.

În pledoaria sa, academicianul susține că savanții au pornit de la argumentele științifice, dar și de la cele mai sincere sentimente intelectuale, naționale, chiar pur omenești. De aceea consideră că cei care s-au aflat în fruntea mișcării pentru limba română trebuie prețuiți, menționați la justa valoare în timpul vieții.

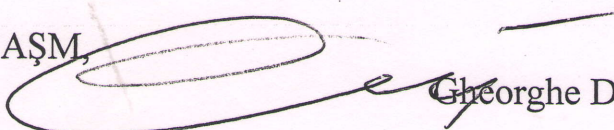
În acest sens, academicianul Valeriu Pasat a propus membrilor Asambleei să vină cu o adresare către președintele Republicii Moldova, pentru a fi acordate distincțiile de rigoare acelor savanți ai AȘM, care au o contribuție deosebită în afirmarea limbii române. Astfel, s-ar recunoaște meritele, eforturile, jertfele fiecăruia în parte, iar concomitent s-ar recunoaște și aportul AȘM la ocrotirea și dezvoltarea valorilor spirituale ale poporului nostru.

Propunerea a fost susținută unanim de membrii Asambleei.

Anexă pe 4 foi.

Cu respect,

Președinte al AȘM,
academician

Gheorghe DUCA

Onorată asistență,

După cum știți, în ultimul timp au fost reluate cu o nouă putere discuțiile privind problema limbii române, mai exact, a denumirii ei corecte. Aceasta a luat amploare după ce s-a făcut publică decizia Curții Constituționale. Desigur, este un domeniu ce revine filologilor, din care motiv nu intru aici în detalii. Dar nu pot să nu exprim un gând care nu-mi dă pace de câteva zile și care ne privește pe noi toți, Asambleea Generală și în genere Academia de Științe a Moldovei (AȘM).

Am spus-o și cu alte ocazii, că problema limbii este la noi excesiv de politizată, fiind ridicată mai ales în campaniile electorale, sau în perioade de criză socială și economică. De multe ori problema limbii române este pusă anume pentru a provoca tensiuni în societate, căci unii fac din aceasta business – fie business politic, fie business adevărat, economic.

Deci, pentru unii această problemă este o modalitate de a se menține la putere, de a-și păstra privilegiile. Dar pentru alții, problema limbii române este o parte din viață, este o luptă, o credință, o jertfă.

Din categoria acestor din urmă fac parte și mulți din lucrătorii AȘM – savanți filologi, istorici, juriști, dar și din alte domenii, inclusiv de la științele exacte și ale naturii. Fără ca să-i oblige cineva, fără a avea interese de partid sau de grup, ei au luptat pentru afirmarea limbii materne, pentru adevărul istoric, pentru alte drepturi fundamentale ale poporului nostru. Și au făcut aceasta nu astă primăvară sau anul trecut, ci cu un sfert de secol în urmă. Noi nu putem, nu avem dreptul să neglijăm, să dăm uitării aceste contribuții, aceste jertfe. Unii dintre acei luptători cu jertfire pentru dreptul la limba maternă la sigur se află printre noi, sunt de față, în această sală, la această ședință...

Poate ați intuit că mă refer, în primul rând, la cei care au elaborat și semnat, cu 25 de ani în urmă documentul numit *Scrisoarea celor 66*. Acest document a fost comentat relativ nu de mult în *Adevărul. Moldova* – un ziar obiectiv, echidistant, al cărui redactor-șef este talentata jurnalista dna Alina Țurcanu. Tot acest ziar a publicat și lista celor care au riscat punându-și semnătura pe acea Scrisoare, devenită istorică. Este, de fapt, un demers, un studiu, riguros argumentat științific, în care se demonstrează necesitatea revenirii la alfabetul latin, decretării limbii de stat și a recunoașterii identității limbii vorbite în RSSM și în România socialistă de atunci – august 1988. Dintre cei 66 semnatori, mai bine de jumătate sunt de la Academia de Științe, cu regret,

unii deja s-au călătorit în lumea celor dreți. Această *Scrisoare a celor 66* a determinat masiv Mișcarea națională din RSSM și a avut un rol decisiv pentru adoptarea legislației lingvistice în 1989. Acum se găsesc mulți care critică acea legislație, dar numai datorită ei a fost posibil ca limba noastră să-și lărgască la maximum funcțiile în deceniile următoare. Tot datorită acestei legislații s-a putut păstra un apreciabil echilibru în relațiile interetnice din R. Moldova. Sper că vom mai reveni la această temă, deoarece este un segment important din istoria noastră contemporană care, de altfel, ar merita să devină și subiectul unei lecturi academice.

Mă întreb, cât de des își amintesc guvernanții noștri de savanții de la AȘM, semnatori ai acestui document din 1988, apoi și autori ai legislației lingvistice, care, în linii mari, a fost redactată la Academie? Dar cât de des își amintesc de organizatorii conferințelor din 1994 și din alți ani, următori, la care s-a pus deschis problema denumirii limbii. Încă atunci, savanții noștri, organizat, ca reprezentanți ai forului științific suprem, au solicitat conducerii R. Moldova modificarea art. 13 din Constituție. Știm cu toții că pentru unii această problemă constituie o sursă de capital politic, pentru alții – a fost și este un business. Însă savanții noștri, optând pentru limba română, au pornit de la argumente științifice, dar și de la cele mai sincere sentimente – intelectuale, naționale, pur omenești.

Cei care s-au aflat în fruntea luptei pentru limba română, trebuie prețuiți, menționați la justa valoare în timpul vieții. La noi pe alocuri s-a înrădăcinat practica de a se exprima recunoștință cuiva după ce el pleacă în altă lume. Deși, unele merite pot fi și trebuie prețuite măcar post-mortem.

În contextul celor spuse, vă propun, onorați membri ai Asambleii Generale a AȘM, să venim cu o adresare către dl Nicolae Timofti, Președintele R. Moldova, ca să fie acordate distincții de rigoare acelor savanți ai AȘM – filologi, istorici, din alte domenii – care au o contribuție majoră la afirmarea limbii române.

Astfel s-ar recunoaște meritele, eforturile, jertfa fiecărui în particular, iar concomitent – se va recunoaște și aportul deosebit al AȘM la ocrotirea și dezvoltarea valorilor spirituale a poporului nostru. Consider că această adresare să fie supusă votului la ședința Asambleii Generale a Academia de Științe a Moldovei și rog asistența să mă susțineți.

Academician Valeriu PASAT

1. B. Istru, scriitor al poporului, membru-corespondent al AȘ a RSSM;
2. M. Gabinschi, doctor în științe filologice;
3. A. Evdoșenco, doctor în științe filologice;
4. V. Bahnaru, candidat în științe filologice;
5. A. Burlacu, candidat în științe filologice;
6. A. Gavrilov, candidat în științe filologice;
7. I. Ețcu, candidat în științe filologice;
8. I. Zaporojan, candidat în științe filologice;
9. F. Cotelnic, candidat în științe filologice;
10. E. Mândăcanu, candidat în științe filologice;
11. V. Purice, candidat în științe filologice;
12. N. Raevschi, candidat în științe filologice;
13. C. Tănase, candidat în științe filologice;
14. A. Țurcanu, candidat în științe filologice;
15. A. Cenușă, candidat în științe filologice;
16. V. Cirimpei, candidat în științe filologice;
17. V. Ciocanu, candidat în științe filologice;
18. V. Cupcea, artist al poporului din RSSM
19. V. Rusu, artist al poporului din RSSM;
20. M. Grecu, artist plastic al poporului din RSSM;
21. E. Loteanu, artist al poporului din RSFSR;
22. V. Apostol, maestru emerit al artelor din RSSM;
23. G. Sainciuc, artist plastic emerit al RSSM;
24. V. Iovu, artist emerit al RSSM;
25. A. Vartic, laureat al premiului „B. Glavan” al comsomolului din Moldova;
26. V. Babanschi, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
27. V. Badiu, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
28. V. Beșleagă, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
29. A. Brodschii, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
30. V. Vasilache, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
31. N. Esinencu, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
32. V. Zgârciob, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
33. A. Cozmescu, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
34. L. Lari, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
35. G. Malarciuc, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
36. D. Matcovschi, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
37. V. Mândăcanu, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
38. S. Saka, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
39. A. Strâmbeanu, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
40. A. Suceveanu, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
41. I. Hadârcă, membru al Uniunii scriitorilor din URSS; 4
2. I. Ciocanu, membru al Uniunii scriitorilor din URSS;
43. G. Vrabie, membru al Uniunii artiștilor plastici din URSS;
44. I. Păcuraru, membru al Uniunii compozitorilor din URSS;

45. I. Țibulschi, membru al Uniunii compozitorilor din URSS;
46. I. Dediu, doctor în științe biologice;
47. L. Bulmaga, candidat în științe istorice;
48. I. Țurcanu, candidat în științe istorice;
49. G. Bobână, candidat în științe filozofice;
50. Ș. Lupan, candidat în științe filozofice;
51. V. Pâslaru, candidat în științe pedagogice;
52. A. Silvestru, candidat în științe psihologice;
53. V. Baltag, candidat în științe fizico-matematice;
54. A. Barbăroșie, candidat în științe fizico-matematice;
55. L. Dogotari, candidat în științe fizico-matematice;
56. A. Leahu, candidat în științe fizico-matematice;
57. M. Clima, candidat în științe fizico-matematice;
58. A. Rotaru, candidat în științe fizico-matematice;
59. I. Holban, candidat în științe fizico-matematice;
60. A. Șubă, candidat în științe fizico-matematice;
61. V. Nedelciu, candidat în științe tehnice;
62. P. Balmuș, membru al Uniunii jurnaliștilor din URSS;
63. D. Mihail, membru al Uniunii jurnaliștilor din URSS;
64. I. Condrea, membru al Uniunii jurnaliștilor din URSS;
65. I. Conțescu, colaborator științific;
66. V. Pohilă, colaborator științific.